

ἔθεσεν ἐντὸς καθόδου μετὰ ἐνύδρων χόρτων, ἐξ ὧν συνήθως οὗτος τρέφεται, ἀλλ' ἐνθα τὸ ζῶν ἐφαίνετο πολὺ δυσανασχετοῦν διὰ τὴν στέρξιν τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, καὶ ἀποπειρώμενον πάντοτε νὰ φύγῃ, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπὶ τέλους κατώρθωσεν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΛΩΡΟΥΧΟΥ ΜΥΡΜΗΓΚΙΚΟΥ ΟΞΕΟΣ.

Σεβαστέ μοι καθηγητὰ Κίριε Ἰωάννη Βούρε.

Συγχωρήσατέ μοι ν' ἀναφέρω πρὸς ὑμᾶς ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου, δηλαδή τοῦ χλωρούχου μυρμηγκικοῦ ὀξέος, ἀντὶ τοῦ θεϊκοῦ αἰθέρος. Ἡ χρῆσις τοῦ εἰρημένου ὀξέος εἶναι πολὺ καλλητέρα, ἀσφαλεστέρα, καὶ εὐκολωτέρα, ἀπαιτεῖται ὅμως νὰ ᾔηται τοῦτο εἰλικρινές, ἄλλως δὲν ἐνεργεῖ. Ἡ χρῆσις τοῦ γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· χέει τις ἐπὶ χειρομάκτου τινὸς μέχρι δραχμῆς, θέτει τὸ χειρόμακρον εἰς τοὺς μυκτῆρας τοῦ ἐγχειρισθησομένου καὶ εἰς δύο λεπτὰ ἄρχεται ἡ νάρκωσις· ἀφαιροῦν ὀλίγον τὸ χειρόμακτρον καὶ πάλιν τὸ προσθέτουν, ἂν ἡ χρῆσις τὸ καλέσῃ, κεντοῦν τὸν ἀσθενῆ με θελόνην εἰς διάφορα μέρη διὰ νὰ πληροφορηθῶν περὶ τῆς ναρκώσεως, καὶ εὐθὺς ἐνεργεῖ ὁ χειροῦργος, ὁ ἀσθενὴς δὲν αἰσθάνεται τὸ πικραμικρόν, ἀλλ' οὔτε ὀνειρεύεται, ὡς με τὸν θεϊκὸν αἰθέρα.

Ἐγένεον ἐπὶ ζώων διάφοροι δοκιμασίαι ἐπὶ ἵππων καὶ κυνῶν, διὰ τὸν ἵππον ἐχρειάσθησαν τρεῖς οὐγγίαι διὰ νὰ τὸν θανατώσωσι· κατ' ἀρχὰς ἤρχισαν νὰ κλονίζωνται τὰ ὀπίσθια τοῦ ἄκρου καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ καταπίπτῃ, οἱ σφυγμοὶ τοῦ ἔγενεον ἀνεπαίσθητοι, τότε ἀπέκοψαν τὸν ἄκρον πόδα ἄνευ παραμικρᾶς κινήσεως, συγχρόνως ἀφῆρσαν καὶ τὴν κύστιν ἀπὸ τὴν ρίνας τοῦ καὶ μετὰ ἐν λεπτὸν ἀνεπήδησεν ὁ ἵππος, προσήρμωσαν πάλιν τὴν κύστιν καὶ ἐχρειάσθησαν 40 λεπτὰ ἕως οὗ θανατωθῇ· ἐξετάσαντες τὰ ἐντόσθια δὲν εὗρον καμμίαν μεταβολὴν· εἰς κύνας τὸ ἔδωσαν ἐσωτερικῶς καὶ ἐνεργεῖ ταχύτερον, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς δὲν ἔφερεν οὔτε εἰς τοὺς πνεύμονας, οὔτε εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν στόμαχον μεταβολὴν τινα, ἕνεκα τούτου θεωροῦν τὰν χρῆσιν τοῦ ἀσφαλεστέραν, ἢ τὴν τοῦ θεϊκοῦ αἰθέρος. Ὁ θεϊκὸς αἰθερὶς παρετηρήθη, ὅτι δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ εἰς καχεκτικούς διὰ τὴν

ἐπὶ τοῦ αἵματος ἐνέργειάν του, δηλαδή προξενεῖ κακοποιαν ἀλλοιώσιν, προσέτι ἐπιφέρει καὶ σπασμούς, ἐνῶ τὸ μυρμηγκικὸν ὀξύ φέρει ἀπλὴν μόνον νάρκωσιν. Εἰς τὰ πειράματα δὲν εἶμην παρών· ὅλα ταῦτα τὰ ἐδιηγῆθη ὁ τῆς Παθολογικῆς Ἀνατομίας Καθηγητής. Εἰς τῶν βοηθῶν τῶν Καθηγητῶν τοῦ νοσοκομείου με ὑπεσχέθη νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν πείραμα ἰδιαιτέρως ἐπὶ ζώου, καὶ τότε θέλω ἀναφέρει πρὸς ὑμᾶς ἀκριβέστερον τὰ διάφορα φαινόμενα. Ὁ Καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς ἔκαμιν ἕως τώρα τρεῖς ἐγχειρήσεις μετ' ἐπιτυχίας. Κατὰ πρῶτον ἔγεινεν ἡ χρῆσις τοῦ εἰρημένου ὀξέος εἰς ἐξαίρεσιν τοῦ δευτέρου ὀπισθίου τραπεζίτου ὀδόντος· κατὰ τύχην εἶμην εἰς τὴν ἀριστεράν τοῦ ἀνθρώπου τούτου πλευράν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἴδω τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐπιδὼ οἱ βολβοὶ ἦσαν πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένοι· φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ φαρμάκου νὰ ἦτο πολὺ, διότι δὲν συνέβη τοῦτο εἰς τοὺς λοιπούς· οἱ σφυγμοὶ τοῦ ἦσαν ἀνεπαίσθητοι καὶ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ὀδόντος ἔμεινε δύο λεπτὰ νευρακωμένος· τότε ἐράντισε τὸ πρόσωπόν του ὁ καθηγητὴς με ψυχρὸν ὕδωρ καὶ εὐθὺς ἐπανήλθεν εἰς ἑαυτόν· τοῦ ἔδωκεν ἀκολουθῶν τὸν ὀδόντα καὶ ἡρώτα αὐτὸν τὸν ἐξήρσαν ἀπὸ αὐτόν, διότι δὲν ἠσθάνθη τίποτε, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐρωτηθέντες, εἶπον, ὅτι δὲν ἠσθάνθησαν τίποτε, ἀλλ' οὔτε ὠνειρεύθησαν.

Ἐκ Μονάχου τὴν 15/27 Δεκεμβρίου 1347.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΑΚΗΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Συνέχεια τῆς Ὀμιλίας τοῦ Κ. Ἀσωπίου.

(Ἐκ τοῦ Ἀριθ. 8.)

Νέοι βλαστοὶ τῆς γηραιᾶς Ἑλλάδος, χρηστὰ τῆς πατρίδος ἐλπίδες, ἀδυνάτως καὶ ὡς ἐν ἀμυδρᾷ σκιαγραφίᾳ ἐπροσπάθησα νὰ σᾶς ὑποδείξω τὴν ἑκτασίαν, τὴν χρῆσιν, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ περὶ φιλολογίας μαθήματος· τὰς καταχρήσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται, τοὺς σκοπὸλους ἐκ τῶν ὑποκίτων κινδυνεύει καὶ τὰ προφυλακτικὰ τούτων μέσα. Πολλὰ ἠναγκάσθην νὰ εἶπω, πολλὰ καὶ παρέτρεξα. Ἵνα τελειώσω δὲ τὸν μακρὸν τοῦτον πρόλογον ἀκόμη νὰ σᾶς εἶπω ὀλίγα.

Ἡ παλαιὰ καὶ μέση πολιτικὴ ἱστορία τῶν Ἑλλήνων τελευτᾷ μετὰ τὴν ὑπὸ Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐπ' αὐτῆς τελευτᾷ καὶ ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ Φιλο-

λογία. Μετέπειτα αρχίζει νέα εποχή, εποχή θλιβερά και αξιοδάκρυτος, και νεωτάτη λαμπρά εποχή άρχεται με την διά τής ιερωτάτης επαναστάσεως παλιγγενεσίαν μας.

Η Έλληνική Φιλολογία έχει τὸν χαρακτήρα όλων τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, τὴν γονιμότητα πλουσιωτάτη καὶ ἐαυτὴν γενομένη ἐγέννησε πρῶτον μὲν τὴν Ῥωμαϊκὴν, καὶ δι' αὐτῆς ἔπειτα τὴν Ἰταλικὴν, τὴν Γαλλικὴν, καὶ πᾶσαν ἄλλην τῆς νεωτέρας Εὐρώπης· διότι, ἂν καὶ τὸ ἔνδυμα καὶ ὁ τρόπος ἦναι διάφορος, τὸ πρᾶγμα ὅμως εἶναι τὸ αὐτό.

Παρίσταται λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ Φιλολογία ὡς δένδρον εὐτραφές, τὸ ὁποῖον, μονοστέλεχον ὃν κατὰ πρῶτον, σχίζεται ἔπειτα εἰς κλάδους καὶ παρακλάδους πολλούς. Ὅστις κατέχει τὰ Ἑλληνικὰ δὲν κατέχει βέβαια τὸ ὅλον, ἔχει ὅμως τὴν βᾶσιν, ἀλλ' ὅστις φιλολογεῖ χωρὶς τῶν Ἑλληνικῶν, δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι ὁμοιάζει τὰς μυθεομένας Δαναΐδας, αἱ ὁποῖαι κατεδικάσθησαν νὰ γεμίσωσι τὸν τρυπημένον πύθον, δύνανται ὅμως νὰ εἶπω ὅτι στολίζει τὴν σκέπην πρὶν θέσῃ στερεὰ θεμέλια. Ἐὰν δὲ ὁ τοιοῦτος, τυχὸν, ἦναι καὶ Ἕλληνας, τότε ὁμοιάζει τοὺς ἀγενεῖς ἐκεῖνους Ἕλληνας οἵτινες, ἀπογνωσθέντες περὶ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν Μηδικῶν, κητομόλησαν εἰς τοὺς Πέρσας, ἢ τοὺς εὐτελεῖς καὶ ἀναξίους Χριστιανούς οἵτινες, παραιτήσαντες τὴν ἱερὰν καὶ θεόδοτον ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου ἐζήτησαν τὴν σωτηρίαν των εἰς τοῦ Κορανίου τὸ κήρυγμα.

Ἀλλ' εἰμὲν εὐκολώτερον εἶναι ἡ ἐξέτασις τοῦ μόνου στελέχους, ἀσυγκρίτως καλλιώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶναι ἡ ἐξέτασις τοῦ ὅλου δένδρου. Ἡ ἐξέτασις πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἐμιμήθησαν τὰ Ἑλληνικὰ, πῶς οἱ Ἰταλοὶ καὶ Γάλλοι ἐκεῖνα καὶ ταῦτα, ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς περιεργείας φέρει καὶ μεγίστην ἀκόμη φιλοτιμίαν εἰς τὸν Ἕλληνα, βλέποντα ὅτι καὶ τὰ περισσότερα καυχήματα τῶν νεωτέρων ἐθνῶν μητέρα γνωρίζουσι τὴν πατρίδα του.

Ἡ κυρίως Φιλολογία, ἐνός τινος ἐθνους, ἡ περὶ τὰ συγγράμματα ἀσχολούμενη, εἶναι ἀχώριστος τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἱστορίας, εἶναι ἀμφοτέραι, ὡς ἐλέγαμεν τοῦ λόγου ἀρχόμενοι, τοῦ αὐτοῦ ὅλου μέρη. Ἡ δὲ ἱστορία ἐνός ἐθνους εἶναι ἀχώριστος τῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἱστορίας· καὶ διὰ τοῦτο, καθὼς ἵνα γνωρίσῃ τις τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν πρέπει νὰ γνωρίξῃ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων, οὕτως, ἵνα γνωρίσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ἱστορίαν, πρέπει νὰ γνωρίξῃ τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τῆς ὁποίας αὕτη ἀποτελεῖ μέρος. Καὶ οὕτω λοιπὸν, φιλομαθέστατοι νέοι, ἐπικίετα εἰς ἡμᾶς ἡ εὐάρεστος φροντίς νὰ ἐγκύψητε εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας, ἵνα

ἴδῃτε καὶ τὰς κυριωτέρας μεταβολὰς ὅσαι ἤλλαξαν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Τὰ θυμᾶσια τῆς Αἰγύπτου· τὰ μυστήρια τῶν Ἰνδῶν· τῶν Ἀσσυρίων τὸ μέγεθος καὶ ἡ δύναμις· τῆς Φοινίκης τὸ ἐνεργὸν καὶ ἐμπορικὸν πνεῦμα· ἡ ἀπεράντος μοναρχία τῶν Περσῶν, ἀνυψουμένη καὶ ταπεινουμένη· ἡ ἀπαραμίλλος καὶ ἀπαραδειγματίστος Ἑλλὰς μετὰ τὴν αὐτονομίαν, μετὰ τὰ βουλευτήρια, μετὰ τὰς ταρχώδεις αὐτῆς ἐκκλησίας, μετὰ τὸ ἀεικίνητον καὶ ἀνήσυχον αὐτῆς πνεῦμα. Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἀλέξανδρος, ὁ νικητὴς τῆς Ἀσίας, μετὰ τῶν ἀγερώχων αὐτοῦ διαδόχων καὶ ἐπιδιαδόχων, οἵτινες συνενώσαντες τὴν Ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἐκπολίτευσιν μετὰ τῆς Ἀσιατικῆς πολυτελείας, ἐγέννησαν νέον κόσμον, καὶ οἵτινες ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸ ἐμφύσημα τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς τόσον ἐξηχεῖοντο· ἡ αὐτόνομος Ῥώμη ἡ ὁποία, νικήσασα πρῶτον τὰ Ἰταλικά, ἔπειτα ὅλα τὰ δυτικὰ ἔθνη, ἔστυρεν ὑπὸ τὴν ζυγὸν τῆς ἐν τέλει Ἑλλήνας, Μακεδόνας καὶ τὰ ἀνατολικά ἔθνη· οἱ Καῖσαρες οἵτινες κατετυράννευσαν τὸν κόσμον καὶ τὴν κοσμοκράτορα Ῥώμην ἡ γένεσις, καὶ διάδοσις, οἱ διωγμοὶ καὶ ὁ θρίαμβος ἐν τέλει τοῦ Χριστιανισμοῦ· ἡ διαίρεσις τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας· τὰ σμήνη τῶν σκυθικῶν καὶ γερμανικῶν βαρβάρων ἐθνῶν τὰ ὁποῖα κατεπλημύρνησαν τὴν Ἰταλίαν, ἐκυρίευσαν τὴν Ῥώμην καὶ κατέλυσαν τὴν δυτικὴν μοναρχίαν· τὰ νέα Κράτη τὰ ὁποῖα προῦκυψαν ἐκ τῆς καταστροφῆς τῆς δυτικῆς μοναρχίας· ὁ Μωάμεθ καὶ οἱ Καλίφαι οἱ ὅποιοι κατεκρεμάτιζαν τὴν Ἀνατολικὴν μοναρχίαν καὶ ἐπηρείλουν τὸν κόσμον ὅλον· ἡ νέα ἐν Δύσει Αὐτοκρατορία ἐπὶ Καρόλου τοῦ μεγάλου· τὰ νέα βασίλεια τὰ προῦψαντα ἐκ τῆς ἀπεράντου ταύτης Αὐτοκρατορίας, ὡς πρότερον ἐκ τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου· αἱ ἀπειράριθμοι αὐτόνομοι πόλεις τῆς Ἰταλίας, αἱ ὁποῖαι ἀνηγέρθησαν ἐκ τῆς ἀδυναμίας καὶ χαυνότητος τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Καρόλου· οἱ Πάπαι τῆς Ῥώμης οἵτινες σφετερισθέντες τὴν ἐξουσίαν, κατετάραξαν τὴν Εὐρώπην· ἡ Χριστιανικὴ Εἰρώπη, σταυροφορεμένη καὶ ἀγγελῆδον στρατεύουσα κατὰ τῶν Σαρακηνῶν πρὸς λύτρωσιν τοῦ Ἁγίου Τάφου· οἱ Τούρκοι οἵτινες, ἐκ τῶν ἀποτάτων μερῶν τῆς Ἀσίας ὁρμώμενοι, εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν κατασταθέντες ἐκυρίευσαν τὴν Νίκαιαν, καὶ Προῦσαν, εἰς τὴν Εὐρώπην ἔπειτα διαβάντες ἐκυρίευσαν τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ τέλος τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ οὕτω κατέστρεψαν τὸ Βυζαντινὸν βασίλειον· ἡ στερέωσις τῶν νέων βασιλείων διὰ τῆς καθυποτάξεως τῶν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας ἀνυποτάκτων Δουκῶν καὶ Κομητῶν, οἵτινες ἀπετέλουν πό-

λιν ἐν πόλει, ἡ ἔκρηξις τῆς Γαλλικῆς Ἀναπολιτεύσεως ἡ ὁποία κατετάραξε τοὺς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ναπολέοντος, ἡ ἐπαπειλήσασα τὸν κόσμον ὅλον, ἡ πτώσις καὶ ἐξορία τοῦ προσπαθήσαντος νὰ διαδεχθῇ τὸν μέγαν Κάρολον, ἡ ἀναπολοῦσα τὴν τελευταίαν τύχην Δημητρίου τοῦ ἐκπολιορκητοῦ, καὶ ἐνθυμίζουσα πῶς ἡ δόξα τοῦ κόσμου παρέρχεται ὡς ἡ φλόξ τῶν ἀχρύρων, ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ἐνθρονισμὸς τοῦ Ὄθωνος μὲ τὰς ἀπεριγράπτους συνεπειάς των, ταῦτα πάντα πρέπει νὰ περάσωσιν ἀπὸ τὴν προσεκτικὴν σας ἐρευναν, ὡς ἐν στρατιωτικῇ ἐξετάσει, τὰ στρατεύματα ἐνὶ νάπιον τοῦ στρατηγοῦ, καὶ αἱ διάφοροι πόλεις τοῦ κόσμου εἰς τὰ πανοράματα.

Πρέπει βέβαια νὰ μελαγχολήσῃ τις, ὅταν συλλογισθῇ ὅτι τόσα βασίλεια, τόσα κράτη δὲν ὑπάρχουσι πλέον· ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ παρηγορηθῇ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὅταν συλλογισθῇ ὅτι τὰ ἀφανιζόμενα βασίλεια καὶ κράτη, ἄλλα βασίλεια καὶ κράτη διαδέχονται, νέος πάντοτε κόσμος τὸν παλαιόν, καὶ οὕτως ὁ θάνατος καὶ ἡ νέκρωσις δὲν βασιλεύει οὐδέποτε, καὶ εἶναι εἰς τὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἀλλεπάλληλοι διαδοχαί, ὡς εἰς τὰ τοῦ φυσικοῦ. Καὶ πρέπει τελευταῖον νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν ἀδίστακτον πληροφορίαν ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται τῶν ἀνθρωπίνων δὲν γίνονται ἀκρίτως καὶ κατὰ τύχην, ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης κινοῦνται ὑπὸ τῆς τυχαίας φορᾶς τῶν ἀνέμων. Ἄπειρος ἰοὺς, ἐφορεύον τὰ πάντα, διατάσσει τὴν γένεσιν, αὔξησιν, πτώσιν καὶ ἀφανισμόν τῶν ἐθνῶν, ἵνα διὰ τῶν μεταβολῶν τούτων ἐπιτύχῃ τοὺς ἀπείρους σκοποὺς τοῦ, εἰς τῶν ὁποίων, εἶναι βέβαια καὶ ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Διὰ τῶν τοιούτων μεταβολῶν καὶ καταστροφῶν διδάσκει, νοουθετεῖ, τιμωρεῖ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐστηρῶς, κατὰ τὰ ἀμαρτήματα.

Εἰ μὲν ἐφαρμώσωμεν τοῦτο εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, βλέπομεν ὅτι ὡς δίκαιος ἐσυγχώρησε νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὰς ἀταξίας του, καὶ ἐτιμωρήθη βέβαια ἀρκετὰ, ὑποπεσὼν εἰς διαφόρους ζυγοὺς· ἀλλ' ὡς ἡπιος πατὴρ δὲν ἔστερξε καὶ νὰ ἀφανισθῇ· τούναντίον ὁ τόπος τοῦ ἐγίνε θάραθρον πάντων τῶν αὐτὸ τυραννευσάντων ἐθνῶν· καὶ ἄφ' οὗ παρεχώρησεν ὥστε ὁλοκλήρους αἰῶνας μὲ πυκνὴν καὶ τρομερὰν οὐμίχλην νὰ συσκιασθῇ ἡ πρώτην μεγάλην του λάμψιν, πάλιν ἠδύοκῃσεν ὥστε εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς-τρίτης δεκαετίας τῆς δεκάτης ἐνάτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος νὰ στήσῃ, διὰ τῆς παλιγγενεσίας του, νέαν ἐποχὴν, ἀγνώριστον εἰς τὸν κόσμον.

Ἐκ τοῦ προεκτεθέντος γενικοῦ πίνακος θέλομεν ἐκλέξει μόνον τὰ ἀποβλέποντα τὰς παλαιότερας τύχας τῶν Ἑλ-

λίων, ὅσα εἶναι ἱκανὰ νὰ χαρακτηρίσωσι τὸ ἔθνος τοῦτο ἐπὶ τῶν διαφορῶν του φάσεων, καὶ τοῦτο μόνον ὡς προδιάθεσιν εἰς τὸ περὶ τῆς κυρίως Φιλολογίας μάθημα. Τὰς νεώτερας τύχας τοῦ ἔθνους ἀφίνω εἰς τὰ σοφὰ μαθήματα τῶν σεβαστῶν συνδιδασκάλων καὶ συναδελφῶν μου. τὰ νέα πράγματα ἀρμόζουσι μᾶλλον εἰς τὰς νέας ψυχὰς σας. Ἡ αἰσθαντικὴ ψυχὴ σας θέλει εὐρεῖ δυσάρεστον καὶ λυπηρὸν ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἀκούεται πλέον Ἑλληνικὸν ὄνομα, εἰμὴ ἐπὶ χλευασμῷ καὶ ἐξυβρίσει. Ὡς καὶ ὁ γλαφυρὸς ποιητὴς τῆς Ἰταλίας δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὴν χολὴν του· διὰ πικρὰς πρὸς αὐτὴν ἀποστροφῆς λέγει·

or se tu sei vil serva, è il tuo servaggio

(non ti lagnar), giustizia e non oltraggio. (47)

Πλέον εὐάρεστος θέλει σᾶς εἶναι ἡ ἄλλη ὄψις ὑπὸ τὴν ὁποίαν θέλετε θεωρήσει τοὺς Ἕλληνας, ἡ ὄψις τῶν γραμμάτων· διότι ἐν ταύτῃ θέλετε εὐρεῖ ὅχι ἐκ διαλειμμάτων ἀλλὰ κατὰ συνέχειαν ἐξηγημένῃ τὴν φιλομάθειαν τοῦ ἔθνους. Στερηθέντες οἱ Ἕλληνες τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ὑπαρξιν συνεῖδαν ὅτι ἄλλην σωτηρίας ἐλπίδα δὲν εἶχαν, παρὰ τὰ γράμματα, καὶ λοιπὸν ὅλοι ἐξ ἀμίλλης, κατὰ τὸ δυνατόν, ἠγωνίζοντο τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὸν καλόν. Καὶ ἰδοὺ ἡ νῦν ἀτυχὴς μεγαλόπολις τῶν Ἰωαννίνων μετ' αὐτὴν σχεδὸν τὴν ἄλωσιν διαπρέπει μὲ τὰ σχολεῖά της καὶ μὲ τοὺς ἐνδόξους διδασκάλους της· ἐπὶ τῶν νεωτέρων χρόνων λάμπει καὶ εὐεργετεῖ τὴν Ἑλλάδα διὰ τῶν ἀληθινῶν Μεδικῶν της, τῶν Ζωσιμάδων, Καπλανῶν καὶ πολλῶν ἄλλων. Ἡ Τύρναβος καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Θεσσαλίας προητοιμάζον ἐπισήμους ἄνδρας εἰς τὸ ἐξῆς. Τὸ Μεσολόγγιον μὲ τὴν περιώνυμον Παλαμαίαν Σχολὴν, ὁ Ἄθων μὲ τὴν Ἀθωνιάδα ἀκαδημίαν, ἡ Πάτμος μὲ τὸν Κεραμέα της, πᾶσα μητρόπολις καὶ πᾶσα κώμη μὲ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἡ Κωνσταντινούπολις διὰ τῶν Πατριαρχῶν, τὸ Βουκορέστιον καὶ Ἰάσιον διὰ τῆς προστασίας τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐσκορπισμένοι Ἕλληνες, ὅλοι ἐκ συμφώνου ἔτειναν πρὸς τὸ αὐτὸ τέρμα μὲ τὴν αὐτὴν πεποιθήσιν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Κολόμβος ἐζήτει τὴν νέαν γῆν· ὅλοι ἔτειναν νὰ μὴν ἀφήσωσι νὰ διακοπῇ τὸ νῆμα, τὸ ὅποιον μᾶς ἤνωσε, ἂν καὶ πολλὰ χαλαρῶς, μὲ τοὺς προγόνους. Ὅλιν γον τι πρὸ τῆς ἐπανάστασεως, ἡ Σμύρνη, ἡ Χίος, αἱ Κυδωνίαι, τὰ Ἰωάννινα, καὶ πολλὰ ἄλλαι πόλεις ἐγέμιζαν τὰς ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης μὲ νέους φιλομαθεῖς οἱ ὁποῖοι, προτελεσθέντες ἐν τοῖς Γυμνασίοις, ὑπήγαιναν νὰ ἀσκηθῶσιν εἰς τὴν μεγάλην πηλαίστραν, ἵνα εὐρεθῶσιν ἑτοιμοὶ εἰς τὴν λαμπρὰν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ υἱὸς τῆς παρ-

θένου προύμηνε την σύλληψιν του με την ανάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ αἰοίδιμος Κοραῆς, ὁ ἐθνοδιδάσκαλος Κοραῆς, δεχόμενος τοὺς νέους, καὶ τάττων αὐτοὺς ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἀρετῆς, τοὺς ἀνέπεμπεν εἰς τὸ νέον δρᾶμα, ἐφωδιασμένους μετὰ τὸ σύνθημα τῆς παλιγγενεσίας.

Τελευταῖον ὁ καιρὸς τῶν θαυμάτων ἐπλησίασε, τὸ πρὸ πολλοῦ μελετώμενον σχέδιον ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ, τὸ σύνθημα ἐλευθερία ἢ θάνατος ἐδόθη. Εἰς τὴν σάλπιγγα τοῦ Ἀρεως ἔπρεπε νὰ παραχωρήσωσιν αἱ δειλαὶ καὶ φιλήσυχαι Μοῦσαι. Ἡ Ἑλλάς εὐρέθη ὅλη εἰς τὰ ὄπλα, καὶ περὶ τῶν ὅλων ἀγωνιζομένη, μετὰ αὐτὸν τὸν θάνατον πολὺ λάκεις παλαίους, δὲν ἠδύνατο βέβαια νὰ φροντίσῃ περὶ σχολείων ὡς ἐπεθύμει. Τότε ἡ θεία πρόνοια κηδομένη περὶ τῆς Ἑλλάδος, ἤγειρε τὸν μέγαν ἄνδρα, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα ὑπὸ τοῦ τότε ἀρτίσυστάτου πρώτου Ἑλληνικοῦ κράτους, ὑπὸ τοῦ κράτους τοῦ Ἰονίου, ἐσυστήθῃ, διὰ τοῦ ἀειμνήστου Κόμητος Γίλφορντ, ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία ἐν Κερκύρᾳ. Ἡ Ἠπειρος, ἡ Θεσσαλία, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, ἡ Πελοπόννησος, ἡ Κρήτη, ἡ Κύπρος, ἡ Εὐβοία, αἱ Κυκλάδες καὶ Σποράδες νῆσοι, ἔσπευσαν νὰ πέμψωσι τὰ τέκνα των, νὰ φωτισθῶσιν εἰς τὴν Ἰόνιον ἀκαδημίαν, ὑπὸ τὴν εὐνομίαν τῆς Ἑπτανήσου, καὶ νὰ ἀπολαύσωσι τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ πρώτου αὐτῆς ἀρχοντος, τοῦ ὑπερενδόξου Κόμητος Γίλφορντ. Καὶ ἐν ᾧ οἱ ἀξιοὶ ἐφάμιλλοι, τῶν Μακεδονομάχων καὶ Πλαταιομάχων κατέστρεψαν στρατοὺς καὶ στόλους τῶν βαρβάρων, ὑπὸ σοφῶν καὶ ἐκπολιτευτῶν ὁδηγουμένους, ἐν ᾧ ἡ νίκη ἐσκέπαζε τὰ μέτωπά των μετὰ τὴν κόριν τοῦ πεδίου τῆς δόξης, ἡ Ἰόνιος ἀκαδημία ἠσύχως προητοίμαζε τοὺς υἱοὺς των εἰς ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος. Πολλοὶ τῶν ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι καὶ ἀλλοχού λαμπρὸν στάδιον τρεχόντων ἔλαβαν τὰς ἀρχὰς ἢ τὴν τελείαν ἐκπαίδευσίν των ἐν τῇ Ἰονίᾳ ἀκαδημίᾳ. Πολλότατοι Ἕλληνες, ἡ ἀμέτῳς ἡ ἐμμέτῳς ἀπῆλθουσιν τῶν ἀγαθοαρχῶν τοῦ αὐτῆς ἀρχοντος, καὶ δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐκφωνήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι ὁ τοσοῦτος καὶ τοσοῦτος εὐεργετήσας ἐνάρετος ἄνθρωπος περιμένει ἀκόμη σημεῖον τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐγνωμοσύνης. (50)

Ἡ Ἰόνιος ἀκαδημία ἔκαμιν ἄπειρα καλὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ κρίνω πόσον λυπηρὸν φαίνεται μοι ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν Ἰονίων νήσων, διὰ τὴν ἐπικρατήσανσαν χρῆσιν τῆς ἰταλικῆς γλώσσης, ἐξ αἰτίας τῶν πρώην περιστατικῶν, δὲν ἐγίναν τόσοι εἰς τοὺς ὁμογενεῖς χρήσιμοι, ὅσον ἦτο δυνατόν νὰ ἐλπίσῃ τις ἐκ τῆς μεγάλης εὐφροσύνης καὶ πολλῆς αὐτῶν προκοπῆς· εἰ μὲν ὅμως τοῦτο τοῖς ἀφαιρεῖ ταύτην δὲν τοὺς ἀφαιρεῖ βέβαια τὴν ἄλλην εὐαρέστησιν ὅτι ἐτίμησαν τὸ ἔθνος παρὰ τοῖς

ξένοις, καὶ στρατευόμενοι καὶ πολιτευόμενοι καὶ συγγράφοντες. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐδειξαν εἰς ἰταλοὺς, εἰς Γάλλους, καὶ εἰς Βρετανούς, ὅτι εἶναι εὐκλινος εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ μετέλθωσιν ἐπιτιθεῖν τὰς ξένας γλώσσας, εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ ξένα ταῦτα ἐγκαλλωπίσματα, καὶ νὰ ἀσπασθῶσι τὰ ἐθνικά.

Ὅταν δὲ ἀποβλέψω εἰς τὴν ὀργῶσαν πρὸς Ἑλληνικὴν παιδεῖαν εὐφρεστάτην νεότητα τῆς Κερκύρας καὶ ὅλης τῆς Ἑπτανήτου, τῆς ὁπίας μέγα καὶ ἐμβριθὲς ἤδη ἀναπτύσσεται φρόνημα ὅταν ἀποβλέψω εἰς τὴν φορὰν τοῦ καιροῦ, καὶ εἰς τὰ πατριωτικὰ φρονήματα τῶν νῦν ἀρχηγῶν τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ὀκνῶ νὰ πρειπῶ ὅτι ὀλίγος καιρὸς θέλει παρέλθῃ καὶ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ εἰς τὰ βουλευτήρια τῆς πατρίδος τοῦ Εὐγενείου, τοῦ Θεοτόκη, τοῦ Κατηρόλου, τοῦ Φατσέα θέλει ἀντηχήσῃ ἡ ὠραία Ἑλληνικὴ γλῶσσά μας, μετ' εὐγνωμοσύνης δὲ καὶ μυραλειψίας διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίαν θέλει ἀποπεμφθῇ ἡ νεωτέρα ἀδελφότης ἰταλική. Ἀφίνων δὲ τὴν πολιτικὴν νὰ στήσῃ τὰ ὅρια τῆς ὅπου καὶ ὅπως θέλει, δὲν δισταζῶ νὰ εἶπω ὅτι, τοῦ συνθήματος δοθέντος, καὶ πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ πρὸς πᾶσαν μάθησιν τοὺς γνησίους Ἕλληνας, τοὺς ἀδελφούς μας Ἑπτανήσιους θέλομεν ἔχει ἀνταγωνιστὰς ἐπιφόβους, ὡς ἄλλοτε πρὸς αὐτοὺς ἔλεγα, ὅτι θέλουσιν ἔχει ἀντιπάλους τοὺς κατάντικρύ των κειμένους ἀτυχεῖς ἀδελφούς των, τῆς τύχης ποτὲ εὐνοούσης.

Ἡ Ἰόνιος ἀκαδημία συστηθεῖσα μετὰ τὴν ἐν Βόννῃ τῆς Προυσίας, εἶναι, ὅσον ἐμοὶ γνωστὸν, ἡ παρατελευταία τῆς Εὐρώπης, καὶ ἡ πρώτη Ἑλληνική. Τὸ ἐδικὸν μας Ὁθώρειον Πανεπιστήμιον, εἶναι ἡ νεωτάτη τῆς Εὐρώπης καὶ δευτέρα Ἑλληνικὴ ἀκαδημία.

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο, ἐπὶ ἀκραδάντου βάσεως ἐν ἰδρυμένον, βασιλικῶς προστατευόμενον, ὑπὸ ἀξίων καθηγητῶν κατεχόμενον εἶναι προωρισμένον νὰ τελειώσῃ τὸ μέγα ἔργον τὸ ὁποῖον τὰ πρὸ αὐτοῦ παιδευτήρια ἤρχισαν καὶ ἠτοίμασαν. Αἱ ἀκτῖνές του θέλουσιν ἐξαπλωθῇ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν.

Μακάριοι καὶ τρισυακάριοι οἱ νέοι οἱ ὅποιοι βλέπετε διατρέξει τοιοῦτον ἐνδοξον στάδιον. Εἰς ἡμᾶς τοὺς πρεσβυτέρους εἶναι ἀρκετὸν ὅτι ἠνοίξαμεν τὸ στάδιον, τῆς βαλβίδος καταπεσούσης, ἐδείξαμεν τὸ τέρμα, καὶ εὐάρεστος αἰσθησὶς ὅτι, ἀπαλλαχθέντες πλέον ἀπὸ τὸ δυσχερὲς τῆς ξενιτείας καὶ τὸ ἀπατρι, θέλομεν καταλύσει τὴν πλάνητα βίον μας εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀγαπητῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἑλληνικῆς ἀναπτύξεως, ἐλπίζοντες πάντοτε ὅτι δάκρυον τρυφερᾶς εὐγνωμοσύνης θέλει εὐρεθῇ τις νὰ χύσῃ ἐπὶ τῶν τάφων μας.